

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบระดับความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กของพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งศึกษาระดับความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กของพยาบาลวิชาชีพที่มีความแตกต่างกันในกลุ่มอายุ สถานภาพสมรส การมีบุตรและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลทุกฝ่ายได้พัฒนาความรู้และเจตคติไปในทางบวกต่อการให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาลที่ได้รับการวินิจฉัยว่าถูกกระทำทารุณ เป็นการกระตุ้นให้พยาบาลได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบทางวิชาชีพต่อปัญหาเหล่านี้ร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่เฉพาะแต่ในวงการแพทย์เท่านั้น ข้อมูลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางในการค้นคว้าและวิจัยต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชและหน่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 153 คน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มประชากรที่มีโอกาสพบเห็นและมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับปัญหาการทารุณเด็ก และนักศึกษาพยาบาลปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 172 คนที่ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีและภาคปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ และการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ เป็นเวลา 1 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับอายุ สถานภาพสมรส การมีบุตรและจำนวนปีของประสบการณ์การทำงานเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพตอบ และส่วนที่เป็นแบบวัดความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็ก ซึ่งเป็นมาตราลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีข้อความที่เป็นความหมายทางบวกและลบสลับกันไป จำนวนทั้งสิ้น 64 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการทารุณเด็กจำนวน 38 ข้อ และคำถามเจตคติซึ่งแบ่งเป็นเจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคม จำนวน 14 ข้อ เจตคติต่อบทบาทพยาบาล 8 ข้อ และเจตคติต่อคำกฎหมายจำนวน 4 ข้อ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หัวหน้าพยาบาล และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โดยใช้เวลาเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพวิเคราะห์โดย ทาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางและประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลความรู้และ เจตคติต่อการหารุ่นเด็กวิเคราะห์โดยทาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า ความแตกต่างของประชากร 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test และเปรียบเทียบความรู้และเจตคติของ พยาบาลวิชาชีพจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่า F-test (Analysis of variance) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด นี้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for The Social Science) ที่ศูนย์วิทยาการวิจัยแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ
 - 1.1 อายุ พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมาอายุ 36-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวนร้อยละ 24.8 และ 20.9 ตามลำดับ
 - 1.2 สถานภาพสมรส พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นโสดถึงร้อยละ 62.1 ส่วนที่แต่งงานแล้วมีร้อยละ 37.9
 - 1.3 จำนวนบุตร พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่แต่งงานแล้วส่วนใหญ่ไม่มีบุตรคิด เป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาบุตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 และบุตร 2 คน ร้อยละ 12.4
 - 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานเป็นเวลา 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 40.5 รองลงมาปฏิบัติงาน 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 24.8 และปฏิบัติงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9

2. ระดับความรู้และเจตคติของพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลต่อการทารุณเด็ก
 - 2.1 จากตารางที่ 5, 6 ระดับความรู้เรื่องการทารุณเด็กของพยาบาลวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 3.71 มีความรู้ถูกต้อง ส่วนของนักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ย 3.82 มีความรู้ถูกต้อง
 - 2.2 จากตารางที่ 4, 5 ระดับเจตคติต่อการทารุณเด็กทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย
 - 2.2.1 เจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคม พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.25 นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.26
 - 2.2.2 เจตคติต่อบทบาทพยาบาล พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติถูกต้องมีค่าเฉลี่ย 3.74 นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติถูกต้องมีค่าเฉลี่ย 3.96
 - 2.2.3 เจตคติต่อด้านกฎหมาย พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติถูกต้องมีค่าเฉลี่ย 4.18 นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติถูกต้องมีค่าเฉลี่ย 4.40

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้และเจตคติทั้ง 3 ด้านของพยาบาลวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาล จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับความรู้เรื่องการทารุณเด็ก เจตคติต่อบทบาทพยาบาล และเจตคติต่อด้านกฎหมายถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคม ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ว่า ระดับความรู้และเจตคติทั้ง 3 ด้านต่อการทารุณเด็กของพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบระดับความรู้ เจตคติต่อบทบาทพยาบาลและเจตคติต่อด้านกฎหมายของพยาบาลวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาลที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นรายชื่อ

4.1 จากตารางที่ 7 นักศึกษาพยาบาลมีความรู้เรื่องการทารุณเด็กถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ถูกต้องในข้อความว่า

- การทำให้เด็กทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจเป็นการทารุณเด็ก
- ปัญหาเด็กถูกทารุณเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่ต้องร่วมมือกับผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

- เด็กที่มีประวัติ เคยถูกทารุณอาจกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาเวลาต่อมา
- การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ทางครอบครัวช่วยป้องกันปัญหาการทารุณเด็กได้
- พ่อแม่ที่ทารุณเด็กจะบิดบังและทำให้ประวัติการเจ็บป่วยของลูกไม่ถูกต้อง
- เด็กที่เคยถูกพ่อแม่ทำทารุณมาก่อนมีโอกาสเกิดซ้ำได้อีก
- เด็กโตที่พู่รู้เรื่องก็มีโอกาสถูกทำร้าย
- การส่งเสริมความผูกพันในเด็ก 2 ขวบปีแรก ช่วยป้องกันการทารุณเด็กได้วิธีหนึ่ง
- การทารุณเด็กครั้งต่อไปมักจะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นเสียชีวิตได้
- การสังเกตและซักประวัติของพยาบาลช่วยอธิบายถึงการทารุณที่เกิดขึ้นได้
- ไม่เพียงแต่บุคลากรทางการแพทย์เท่านั้นที่ตระหนักถึงปัญหาการทารุณเด็ก
- เด็กเล็กที่ช่วยตัวเองไม่ได้มีโอกาสถูกทำทารุณได้

การวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ระดับปานกลางในข้อความว่า จิตแพทย์มีเชื่อบุคคลที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาคือเด็กถูกทารุณ และข้อความว่าการเขียนตีเด็กอย่างแรงเพียงครั้งเดียวจนเป็นรอยช้ำไม่นับเป็นการทำทารุณต่อเด็ก

4.2 จากตารางที่ 8 นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติต่อบทบาทพยาบาลถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติถูกต้องในข้อความว่า

- ถ้ามีโอกาส ฉันจะแนะนำพ่อแม่ถึงผลเสียของการลงโทษลูกอย่างรุนแรง
- เมื่อพยาบาลสงสัยหรือแน่ใจว่าเด็กถูกทารุณต้องเขียนรายงานไว้ทันที
- พยาบาลมีส่วนน้อยอย่างมากในการตรวจค้นปัญหาการทารุณเด็ก
- พยาบาลมีส่วนช่วยป้องกันปัญหาเด็กถูกทารุณได้
- การคุ้มครองเด็กเมื่ออยู่ในโรงพยาบาลเป็นหน้าที่ของพยาบาล

พบว่า มีเจตคติระดับปานกลางในข้อความว่า เด็กที่มาด้วยเรื่องถูกทารุณอาจไม่ปลอดภัยเสมอเมื่ออยู่ในโรงพยาบาล

- 4.3 จากตารางที่ 9 นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติต่อด้านกฎหมายถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติถูกต้องในข้อความว่า
- เด็กทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย
 - ประชาชนที่พบเห็นการทารุณเด็กควรรายงานต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง
 - ฉันทันทีไปเป็นพยานในศาลกรณีเด็กถูกทารุณ

5. จากตารางที่ 10-14 ระดับความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามอายุ สถานภาพสมรสการมีบุตร และจำนวนปีของประสบการณ์การทำงานไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับข้อสมมุติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ จากการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดถึงร้อยละ 62.1 ส่วนกลุ่มที่แต่งงานแล้วก็ยังไม่มีการมีบุตรถึงร้อยละ 68.6 พยาบาลส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 26-40 ปี และมีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 40.5 จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า พยาบาลวิชาชีพกลุ่มนี้เป็นพยาบาลประจำการที่มีอายุโสดและประสบการณ์การทำงานมากเพียงพอในเชิงคุณภาพ

2. ความรู้เรื่องการทารุณเด็ก เจตคติต่อบทบาทพยาบาลเจตคติต่อด้านกฎหมาย โดยส่วนรวมของนักศึกษาพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคมไม่พบว่าแตกต่างกัน

2.1 ความรู้เรื่องการทารุณเด็ก พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ถูกต้องมากกว่าพยาบาลวิชาชีพ อภิปรายได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมา ปัญหาเด็กถูกกระทำทารุณยังไม่มีใครให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนัก จนเมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรมทำให้สถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เริ่มพบปัญหาต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับการพัฒนา

เทคโนโลยี รวมทั้งปัญหาเด็กถูกทารุณที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและรุนแรงขึ้นทุกที ในฐานะที่พยาบาล เป็นวิชาชีพทางสุขภาพ เริ่มคำนึงถึงความสำคัญของปัญหานี้ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง จึง เริ่มมีการบรรจุเนื้อหาสาระเรื่องเด็กถูกทารุณไว้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ โดยในวิชาสุขภาพ จิตได้กล่าวถึงในแง่ของสาเหตุ ผลกระทบของปัญหา การช่วยเหลือเด็กและแหล่งบริการทาง สังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำการสอบแต่ภาคทฤษฎีเป็นเวลา 9 ปี ส่วนในภาควิชาการพยาบาล กุมารเวชศาสตร์ เริ่มทำการสอบเนื้อหาในปีการศึกษาที่ผ่านมาเอง ซึ่งกล่าวถึงบทบาท พยาบาลทั้งด้านการป้องกัน การแก้ไขการดูแลรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพจิตใจ จึงเห็น ได้ว่า นักศึกษาพยาบาลปี 4 ได้รับความรู้ เรื่องการทารุณเด็กถูกต้องและค่อนข้างครอบคลุม ส่วนในภาคปฏิบัตินั้นยังประเมินได้ไม่กระจ่างชัด ผู้วิจัยคาดว่า นักศึกษาพยาบาลคงไม่มี ประสบการณ์ตรงต่อเรื่องนี้มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วินดี จ้อสุระเชษฐ (2528) ที่ พบว่า เนื้อหาการสอบวิชาการพยาบาลจิตเวช ภาคทฤษฎีประกอบด้วยแนวคิดและการปฏิบัติการ พยาบาลจิตเวช ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกัน รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพจิต ส่วนภาค ปฏิบัติพบว่า ส่วนมากเน้นประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการรักษาพยาบาลมากกว่าส่งเสริมป้องกัน ในประเด็นของพยาบาลวิชาชีพกับปัญหาการทารุณเด็กนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากไม่ได้ ศึกษาเรื่องเด็กถูกกระทำทารุณและหลักการพยาบาลในระดับพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งในการทำ งานกับทีมสุขภาพ ยังไม่มีการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจและขาดการผสมผสานความรู้ที่ได้ เรียนมาเกี่ยวกับปัญหาการทารุณเด็ก จึงอาจทำให้มองเห็นเด็กที่เข้ามารักษาในโรงพยาบาลที่มีปัญหา การถูกทารุณร่วมด้วยเห็นได้ไม่ชัดเจน หรือการทำงานที่ต่างคนต่างทำและบางคนอาจไม่ อยากรับรู้เกี่ยวกับปัญหานี้ ขณะเดียวกันพยาบาลวิชาชีพอาจแสวงหาความรู้ตามแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ เช่น วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งแต่ละคนจะได้รับความรู้มาก น้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความกระตือรือร้นของพยาบาลแต่ละคน ส่วนการประชุมเชิง วิชาการ การอบรมสัมมนา ยังไม่เคยมีการจัดเรื่องนี้มาก่อนเลย หรืออาจจากการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้ร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญจึงน่าจะทำให้พยาบาลวิชาชีพมีระดับความรู้ เรื่องการ ทารุณเด็กถูกต้อง แต่มีอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาพยาบาล

2.2 เจตคติต่อบทบาทพยาบาลและเจตคติต่อด้านกฎหมาย พบว่า ทั้งพยาบาล วิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลโดยส่วนรวมแล้วมีเจตคติที่ถูกต้อง พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติ ทั้ง 2 ด้านนี้ถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายว่า การเรียนการสอนทางพยาบาล- ศาสตร์ มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการเรียน 3 ด้านคือ สติปัญญา เจตคติ และด้านทักษะ โดยด้าน

สติปัญญาทำให้มีความรู้อย่างเพียงพอที่จะคิด นำไปประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน
ผลการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านเจตคติมุ่งปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
โดยพัฒนาให้ผู้เรียนรับรู้ สมองตอบด้วยความรู้สึก ความเชื่อหรือทำที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างถูก
ต้อง ด้านทักษะมุ่งให้สามารถนำไปปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้อง
กับ ดวง เตือน พันธมนาวิน (2518) กล่าวว่า ความรู้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของเจตคติที่เกี่ยว
ข้องกับความรู้สึกของบุคคล และความรู้สึกของบุคคลจะมีผลต่อการแสดงออก ในเนื้อหาสุขภาพ
จิตและการพยาบาลผู้ป่วย เด็กถูกทารุณในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปัจจุบันมุ่ง เน้นพัฒนาให้ผู้
เรียนมีเจตคติที่ถูกต้องด้วย

ส่วนพยาบาลวิชาชีพนั้น เนื่องจากการขาดความรู้ขั้นพื้นฐานเนื้อหาใน
หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ครบถ้วน โดยที่พยาบาลบางส่วนได้เรียนในวิชาสุขภาพจิต และพยาบาล
ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อนเลยก็มีจำนวนไม่น้อย แต่เนื่องจากประสบการณ์การทำงานทำให้
พยาบาลอาจมีโอกาสดูเห็นเด็กที่เข้ามารักษาในโรงพยาบาล ซึ่งมีปัญหาการถูกทารุณร่วม
ด้วย จากการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับทีมพยาบาลด้วยกัน การทำงานร่วมกับจิตแพทย์ นักสังคม
สงเคราะห์ แต่ยังคงขาดการประสานงานร่วมมือ โดยเฉพาะการวางแผนช่วยเหลือเด็กร่วมกัน
อาจมีไม่เพียงพอ การรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
ซึ่งปัจจุบันมีรายงานข่าวเด็กถูกทารุณบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พร เพ็ญ
เพชรสุศิริ (2531) ที่ติดตามข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ตลอดปี พ.ศ.2518 มีสถานการณ์
รุนแรงในครอบครัวโดยพบเด็กถูกทารุณและปล่อยปละละเลยจำนวน 40 ราย เป็นอัตราส่วน
ชาย:หญิง = 9:31 ส่วนรูปแบบการทารุณคือ ทารุณทางกายและฆ่า 21 ราย ทารุณจิตใจ
10 ราย ปล่อยปละละเลย 1 ราย ช่มชืดและช่มชืดฆ่าจำนวน 10 ราย และสอดคล้องกับ
การวิจัยของ กิติพัฒน์ นนทบุรีทะเลย์ (2528) ที่พบว่า นักวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความรู้
ความเข้าใจ และความสนใจต่อการทารุณกรรมและการปล่อยปละละเลยเด็กอย่างผิวเผิน
ส่วนด้านเจตคติต่อการปฏิบัติต่อเด็กอย่างไม่เหมาะสม และเจตคติต่อการป้องกันการแก้ไขและ
ช่วยเหลือเด็ก พบว่า มีความเห็นแตกต่างกันไปเพราะลักษณะการทำงานของแต่ละวิชาชีพและ
ความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละวิชาชีพในระดับที่แตกต่างกันจากเหตุผลดังกล่าว เมื่อเปรียบ
เทียบกับนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับความรู้และเจตคติต่อปัญหาการทารุณเด็กจากอาจารย์พยาบาล
และเพิ่งผ่านการเรียนไปไม่นานนัก จึงทำให้ให้นักศึกษาพยาบาลทบทวนสอบถามของผู้วิจัยพบว่า มี
ระดับเจตคติต่อบทบาทพยาบาลและเจตคติต่อด้านกฎหมายถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ และจาก

สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยทำให้ผู้ใหญ่จะออกความเห็นต่อบัณฑิตต่าง ๆ ในลักษณะกลาง ๆ มากกว่าที่จะแสดงความเห็นออกมาอย่างเต็มที่ทั้งเชิงบวกและลบ ส่วนนักศึกษาพยาบาล เป็นกลุ่มประชากรที่เติบโตในสภาพสังคม เศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โอกาสรับรู้ปัญหาเหล่านี้ในปัจจุบันมีน้อยขึ้น จึงไวต่อการรับรู้เรื่องราวได้รวดเร็ว และกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และเต็มใจกว่าพยาบาลวิชาชีพ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความรู้ เรื่องการทารุณเด็ก เจตคติต่อบทบาทพยาบาลและเจตคติต่อด้านกฎหมายได้ถูกต้อง แต่ถูกต้องน้อยกว่านักศึกษาพยาบาล

2.3 เจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคม พบว่าทั้งพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลมีระดับเจตคติปานกลาง และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่พึงพอใจ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพราะคนไทยยังติดกับค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมเก่า ๆ ที่ว่า พ่อแม่ย่อมมีสิทธิ์ดูแลปกครองลูก และเรื่องของคนในครอบครัวคนภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว คนทั่วไปบางส่วนเห็นปัญหาการทารุณเด็กในรูปของการเขียนตลิ่งโทษลูกที่รุนแรงเกินไป โดยอาจไม่นึกถึงว่ามีการทารุณเด็กเกิดขึ้นในครอบครัวนั้น ขณะเดียวกันยังไม่มี การวิจัยใด ๆ ที่สามารถบ่งชี้ได้ว่า การเลี้ยงดูแบบใดที่บ่งบอกถึงระดับความรุนแรงที่เป็นอันตรายต่อเด็ก และจากการศึกษาของ Sykes และคณะ (1987) พบว่า พยาบาลระดับต่าง ๆ ที่ทำงานในแผนกกุมารเวชซึ่งมีประสบการณ์ทำงาน 1-6 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการทารุณเด็ก และเจตคติต่อบทบาทมารดาในการดูแลเด็กถูกทารุณขณะมารับการรักษาในโรงพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กัน และพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติต่อเด็กที่ถูกทารุณและเด็กป่วยไม่มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในส่วนของนักศึกษาพยาบาลนั้นยังมีประสบการณ์การทำงานกับ เรื่องการทารุณเด็กไม่เพียงพอที่จะมองเจตคติต่อครอบครัวและสังคมชัดเจน จึงอธิบายสรุปได้ว่า ทั้งพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลมีเจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่มี ความแตกต่างกัน

3. พยาบาลวิชาชีพมีระดับความรู้ เรื่องการทารุณเด็ก เจตคติต่อบทบาททางครอบครัวและสังคม เจตคติต่อบทบาทพยาบาลและเจตคติต่อด้านกฎหมาย จำแนกตามความแตกต่างของอายุ สถานภาพสมรส การมีบุตร และประสบการณ์การทำงานไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ความรู้ขั้นพื้นฐาน เรื่องการทารุณเด็กในระดับการศึกษาพยาบาลศาสตร์มีน้อยมาก ไม่ว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานนั้นจะ

มีประสบการณ์มากนักน้อยเพียงใด ซึ่ง นิตยา คชภักดี (2532) อภิปรายสอดคล้องว่า แพทย์มักได้พบปัญหาขาดเจ็บบางร่างกายและปัญหาการทำผิดทางเพศต่อเด็กมากกว่า หรือชัดเจนกว่า ปัญหาการทารุณจิตใจ และการละเลยทอดทิ้ง หากแพทย์ผู้พบเด็กไม่ได้ให้การวินิจฉัยที่ถูกต้องช่วยเหลือไม่ตรงสาเหตุ เด็กอาจกลับไปถูกกระทำทารุณจนถึงแก่ชีวิตได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากทำให้คำวินิจฉัยอาการโดยที่ไม่เป็นความจริง อาจทำให้เด็กและครอบครัวประสบปัญหา เด็กอาจถูกแยกจากพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูด้วยความเข้าใจผิด แพทย์จึงจำเป็นต้องเฉลียวใจพอที่จะหาข้อมูลมาประกอบการวินิจฉัยอย่างระมัดระวัง และจากการศึกษาถึงอุบัติการณ์ของเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่า ถูกกระทำทารุณและส่งปรึกษาจิตแพทย์ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีจำนวนน้อยมาก ซึ่งตรงกับการศึกษาการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ต่างยืนยันว่า สถิติที่พบนั้นไม่แน่นอน และมักต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าส่วนหนึ่งมาจากแพทย์ประจำบ้าน อาจไม่ได้มีการศึกษาเนื้อหาเรื่องเด็กถูกทารุณในเชิงการแพทย์มากเพียงพอ รวมทั้งมีประสบการณ์ไม่เพียงพอที่จะสามารถให้การวินิจฉัยได้อย่างชัดเจนแม่นยำ ส่วนพยาบาลวิชาชีพเองก็มีระดับความรู้ไม่มากเพียงพอเช่นกัน พยาบาลจำนวนไม่น้อยอาจไม่ตระหนักถึง psychological aspect โดยเฉพาะกับปัญหาการทารุณเด็กเลยก็เป็นได้ จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าพยาบาลจะมีอายุ สถานภาพสมรส การมีบุตร หรือแม้แต่ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันก็ตาม ย่อมมีความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กโดยส่วนรวมแล้ว อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ คุษฎี เรืองรุจิระ (2532) กล่าวว่า ความรู้เรื่องโรคเอดส์ซึ่งเป็นโรคที่เพิ่งมีรายงานในประเทศไทยเมื่อไม่นานมานี้เอง ก็วิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับน้อย เจตคติอยู่ในระดับปานกลาง และการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้และเจตคติต่อผู้ป่วยโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน สถานภาพสมรสไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาการทารุณเด็กไม่ชัดเจน โดยเฉพาะในแง่ของความรู้และการให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลย่อมเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ ถ้าพยาบาลมีหน้าที่ที่ต้องให้ทันเทศการปฏิบัติการพยาบาลแก่นักศึกษาพยาบาลเมื่ออาจารย์พยาบาลไม่สามารถขึ้นนี้เทศนศึกษาแล้วยังมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กขาดข้อมูลด้านการปฏิบัติ การพบเห็นปัญหา ดังนั้นการที่จะทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้รู้เรื่องนี้ยิ่งเป็นไปได้อีก

4. ระดับความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กที่มีความแตกต่างกันเป็นรายข้อ ซึ่งอภิปรายได้ว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพมีความรู้และเจตคติถูกต้องต่อปัญหาการทารุณเด็ก แต่พบว่า ส่วนที่มีความรู้ปานกลางในข้อความว่า จิตแพทย์เด็กเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาคือถูกทารุณ และการเขียนตีเด็กอย่างแรงเพียงครั้งเดียวจนเป็นรอยช้ำ เป็นการทารุณเด็ก และมีเจตคติด้านกลางในข้อความว่า เด็กที่มาด้วยเรื่องถูกทารุณยอมพลอศภยเสมอเมื่ออยู่โรงพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายได้ว่า ทั้งนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพยังมองปัญหาการทารุณเด็กในรูปของการเจ็บป่วยคือ อาการบาดเจ็บ โดยอาจไม่ได้คำนึงถึงสาเหตุหรือเบื้องหลังของการบาดเจ็บ อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ การอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การเขียนตีอย่างรุนแรง ทั้งนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพอาจไม่แน่ใจว่า เป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินไป หรือเป็นเรื่องการทารุณเด็กกับแน่ ส่วนเด็กที่เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลถ้าไม่มีการวินิจฉัยว่าถูกทารุณก็อาจทำให้พยาบาลขาดการตระหนักต่อการดูแลผู้ผ่านเด็กอย่างใกล้ชิดได้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อความที่มีความรู้และเจตคติระดับปานกลางนั้นเป็นข้อความที่ถามในเชิงความหมายลบทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะมีสาเหตุมาจากข้อความเชิงลบที่ยังไม่สมบูรณ์พอ ซึ่งควรได้รับการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขข้อเหล่านั้น หากมีการนำเสนอแบบสอบถามนี้ไปใช้อีก และจากเหตุผลดังกล่าวทั้งหมด ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า ทั้งนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพน่าจะมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องกว่านี้ในเรื่องของความหมายชนิด และสาเหตุของการทารุณเด็ก รวมทั้งแนวทางการป้องกันปัญหาการทารุณเด็กซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของวิชาชีพต่างๆ ในอันที่จะทำให้เด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วน และป้องกันปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมาภายหลัง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหาร

1.1 ผู้บริหารทางการพยาบาล

จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้ว นักศึกษาพยาบาลมีระดับความรู้และเจตคติต่อการทารุณเด็กถูกต้องกว่าพยาบาลวิชาชีพ จึงควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพเพิ่มพูนความรู้เรื่องการทารุณเด็ก ทักษะ และความสามารถของพยาบาล ตลอดจนเจตคติที่ดีในการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

การพยาบาล ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การฝึกอบรม เมื่อมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาโดยมีปัญหาคือการทรมาน ควรให้มีการศึกษากรณีศึกษา (case study) ในระยะยาว เพื่อเป็นข้อมูลแก่บุคลากรในการศึกษาปัญหา แนวทางการช่วยเหลือ ป้องกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง และหาแนวทางตามมาตรฐานการพยาบาล สำหรับปัญหาการทรมานเด็กต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหารควรจัดหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา การทรมานเด็กมากขึ้น เช่น การจัดหาหนังสือ วารสารของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง วารสารทางการแพทย์และพยาบาลที่มีเนื้อหาของปัญหาการทรมานเด็กไว้ให้พยาบาลประจำการได้ศึกษาค้นคว้าได้โดยสะดวก นับเป็นการศึกษาต่อเนื่องทางหนึ่ง เพื่อให้พยาบาลมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่เข้าใจและสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารทางการศึกษา

ควรพิจารณาบรรจุเนื้อหาเรื่องการทรมานกรรมเด็กและบทบาทพยาบาล ไว้ในหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในภาคทฤษฎีนั้น จากการวิจัยข้อมูลความรู้และเจตคติ ต่อการทรมานเด็กเป็นรายข้อ ทำให้รู้รายละเอียดลงไปว่า ข้อใดมีความรู้ถูกต้อง ข้อใดมีในระดับปานกลาง ซึ่งทำให้สามารถเสริมความรู้ลงในรายละเอียดนั้นได้ดียิ่งขึ้น สำหรับภาคปฏิบัตินั้นอาจทำได้ยากเพราะหาตัวอย่างศึกษาได้ค่อนข้างลำบาก ดังนั้นการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็นกับบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหานี้ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ จะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลเข้าใจเนื้อหาสาระ แนวความคิด เจตคติต่อปัญหาได้ถูกต้อง มองปัญหาอย่างเป็นธรรมชาติ มี psychological aspect ตอบทบาทของวิชาชีพ การจัดหาแหล่งข้อมูลเรื่องการทรมานเด็กกับปัญหาที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและทันสมัยเพื่อให้ทั้งนักศึกษาพยาบาล พยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาลได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เช่น สิ่งตีพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องการทรมานเด็ก และถ้าเป็นไปได้อาจเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสกับปัญหา เด็กถูกทรมาน หรือวิทยากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับปัญหานี้มาเป็นผู้ให้ข้อมูล เช่น จากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถค้นหาข้อมูลและมีโอกาสได้เห็นภาพรวมของปัญหาได้ชัดขึ้นกว่าการศึกษาภาคทฤษฎีอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษาพยาบาลตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนต่อสังคมส่วนรวมและต่อวิชาชีพด้วย

จากข้อเสนอแนะทั้ง 2 ข้อนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรร่วมมือกันทั้งฝ่ายผู้บริหารทางการแพทย์ และผู้บริหารทางการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางการนิเทศนศึกษาพยาบาล ซึ่งช่วยให้นักศึกษามีความรู้ถูกต้องและปลูกฝังให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบปัญหาการทารกแรกเกิดในอนาคตด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากข้อค้นพบว่า ความรู้และเจตคติต่อการทารกแรกเกิดเมื่อศึกษาถึงความแตกต่างตามอายุ สถานภาพสมรส การมีบุตร และประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความแตกต่างกัน ท้าให้คิดว่า อาจมีปัจจัยอื่นที่ผู้วิจัยยังศึกษาไม่ครอบคลุม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทารกแรกเกิด เช่น ประสบการณ์ในการพบเห็นแนวทางในการเลี้ยงดูเด็ก การรับรู้ต่อปัญหา เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด ทำให้ศึกษาข้อมูลเฉพาะวิชาชีพพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ถ้าเป็นไปได้ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันในประชากรกลุ่มวิชาชีพอื่น ที่ทำงานในโรงพยาบาลต่าง ๆ และปัจจุบันมีแนวโน้มพบอุบัติการณ์ของปัญหาการทารกแรกเกิดในชุมชนมากขึ้น ซึ่งพยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชน เช่น พยาบาลประจำโรงเรียนและในสถานบริการสาธารณสุขในชุมชน เป็นประชากรกลุ่มที่น่าทำการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และควรศึกษาเรื่องการทารกแรกเกิดในทัศนะที่กว้างขึ้นกว่านี้ และสามารถศึกษาในวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ประจำบ้าน อาจารย์แพทย์ อาจารย์พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในเชิงพัฒนาบุคลากรต่อไป

2.3 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสอบถามข้อมูลด้านกฎหมายเพียง 4 ข้อ เนื่องจากต้องการให้ผู้ตอบมีทัศนคติต่อด้านกฎหมายในวงกว้าง ผู้วิจัยคิดว่ามีส่วนทำให้ค่าเจตคติต่อด้านกฎหมายอยู่ในระดับถูกต้อง ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการใส่ข้อมูลด้านกฎหมายให้มากกว่านี้ จะช่วยทำให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการวิจัยติดตามผลความรู้ และเจตคติต่อการทารกแรกเกิดในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มนี้มีอย่างน้อยเพียงใด ในระยะ 5 ปี และ 10 ปีข้างหน้า เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนเนื้อหาทั้งสุขภาพจิตและหลักการพยาบาลเด็กทารกแรกเกิด